

Szinyei Merse Pál **(1845, Szinyeújfalu - 1920, Jernye)**

Festő. Régi nemesi család sarja, apja Sáros vármegye alispánja, majd főispánja, aki támogatta Szinyei Merse Pál festőszándékát. 1864-ben beíratta a müncheni akadémiára, ahol Strähuber, Anschütz, majd Wagner Sándor voltak mesterei, de hamar kapcsolatba került a kiváló pedagógus Pilotyval is, akinek 1868-ban növendéke lett. Mestereitől azonban csak a biztos rajztudást, a szerkesztés szabályait tanulta meg, az akadémikus formanyelvet sohasem vette át.

Már fiatalkori műveiben is megmutatkozott közvetlensége, művészetének egyéni hangja, koloritgazdagsága. Pilotynál együtt tanult Leiblrel, s a müncheni tárlatokon találkozott Courbet műveivel. 1872-ben Böcklinnel kötött barátsága is a színek gazdagsága felé vonzotta. Egyéni formanyelve már 1869-ben kibontakozott a magyar plein air festészet első remekeiként napvilágot látó Ruhaszárítás és Hinta c. levegőjárta, friss vázlatában (mindkettő a Magyar Nemzeti Galériában).

A következő években festett első jelentős művét, lírai Szerelmespárját (Magyar Nemzeti

Írta:

2010. július 28. szerda, 11:10 - Módosítás: 2016. szeptember 26. hétfő, 15:29

Galéria), s ekkor kezdett foglalkozni fő műve, az egyik legszebb magyar kép, a Majális vázlataival, mely 1873-ban öltött végleges formát (Magyar Nemzeti Galéria). Az európai festészetben is igen fontos helyet elfoglaló ragyogó koloritú, életvidám plein air képe azonban nem érte el a megérdemelt sikert, s alkotója kedvét veszítve abbahagyta a rendszeres munkát. Hazajött jernyei birtokára, megházasodott, gazdálkodni kezdett és inkább csak kedvtelésből festgetett. Eközben is néhány remekmű került ki ecsetje alól, mint pl. a feleségéről festett [Lilaruhás nő](#) (1874, Magyar Nemzeti Galéria).

1882-ben Bécsbe utazott és ismét nekilátott a komolyabb festéshez. Ekkor készült a Majálisnál kevésbé jelentős, de annak tematikáját idéző Pacsirta c. képe. Ez is kedvezőtlen bírálatot kapott, ami mindinkább kedvét szegte. 1887-ben történt válása még tovább rontotta kedélyállapotát. Csak 1894-től állított ki ismét (Hóolvadás, Pipacsos rét). Végre az 1896-os kiállításon a [Majális](#) átütő sikert aratott, a fiatal nagybányai művészek törekvéseik előfutárát ismerték fel benne.

A magyar plein air festészet megteremtője, a modern magyar piktúra első nagy képviselője a nyugat-európai kortársakkal egy időben fedezte fel a szabad levegő, a napfény festői ábrázolásának problémáját s teremtette meg gazdag színvilágú, realista táj- és portréművészetét.

1897-ben képviselővé választották. 1905-ben nagy sikerű kollektív kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban, ugyanezen évben kinevezték a Képzőművészeti Főiskola igazgatójává, mely tisztségét haláláig megtartotta. 1907-ben részt vett a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre (MIÉNK) megalapításában, több képével szerepelt külföldi tárlatokon s ott is döntő sikert aratott. 1919 tavaszán betegsége miatt visszavonult Jernyére.